

beorganizáci“ a zvládnutí skupinového procesu, zda dokáží tyto výzvy přijmout. Toto učení se týmové práci činností probíhá jakoby mimoděk a je neméně důležité pro celkový profil absolventa programu.

Popsaný studijní program *Strategic Leadership Towards Sustainability* je moderní, na vědeckých základech vystavěnou jednorocní specializací, která absolventům poskytne znalosti a dovednosti potřebné pro vedení a realizaci strategických změn v organizacích. Nepochybně přispívá k přibližování se udržitelné společnosti. Program je orientovaný na

globální témata a možnosti jejich řešení na různých úrovních společnosti. Absolventi se vracejí do svých zemí jako potenciální nositelé pozitivní ekologické změny. Pracují nejen v komerčním sektoru, ale působí také v neziskových organizacích a státní správě a podílejí se na dalších iniciativách, jako je například spotřebitelská lobby.

Viktor Kulhavý

Literatúra

<http://www.bth.se/msls>
<http://www.naturalstep.org>

sumarizovala najnaliehavejšie problémy, ktoré identifikovali, opísali a prediskutovali poprední svetoví myslitelia, politici, ekonómovia, environmentalisti a predstavitelia hlavných náboženstiev počas stretnutí v Prahe v priebehu predchádzajúcich piatich rokov.

Skutočnosť, že svet je naďalej rozdelený na rozvinutý a rozvojový, viedla k myšlienke vytvoriť projekt *Bridging Global Gaps* (BGG), ktorý sa realizuje od r. 2002. Jeho cieľom je priviesť za jeden rokovací stôl reprezentantov oboch častí globalizujúceho sa sveta.

Osobnosti z krajín, ktoré majú v rukách rozhodujúcu moc, bohatstvo a prínosy z globalizácie s osobnosťami z tých krajín a regiónov, ktoré sa viac či menej oprávnené cítia obeťami globalizácie. Takto zameraná séria podujatí trvala tri roky, do r. 2004.

V priebehu doterajších desiatich ročníkov sa vystriedali stovky rečníkov, predstaviteľov svetovej mysliteľskej elity. Medzi nimi boli viacerí, ktorých by sme pri určitom zjednodušení mohli označiť za environmentalistov, napr. Martin Bútora, Fritjof Capra, Dalajláma, Edward Goldsmith, Václav Havel, Hazel Hendersonová, Thor Heyerdahl, James Lovelock, Bjorn Lomborg, Bedřich Moldan, Ashis Nandy, Šimon Pánek, Vandana Shiva, Jakob von Uexkull a ďalší. Možno namietat, že tieto osobnosti trápi aj mnoho iných globálnych problémov, nielen tie, ktoré sú bezprostredne späté so životným prostredím, ale pravda je aj to, že mnohých ďalších, ktorých sme nespomenuli, trápia popri iných problémoch aj environmentálne. Dalo by sa povedať, že akceptácia systémovej previazanosti globálnych problémov patrí ku globálnemu mysliteľskému povedomiu a étosu.

Aj keď sa v ostatných rokoch pozornosť organizátorov upierala v prvom rade na otázky bezkonfliktného spoluzitia rôznych kultúr,

Fórum 2000 už po desiaty raz

Jedným z malých zázrakov, ktorých sa udialo od novembra 1989 viaceró, bola pre mňa možnosť zúčastňovať sa na konferenciách s názvom Fórum 2000. Svetovom podujatí, na ktoré netreba cestovať do ďalekej cudziny, ale len do nášho bývalého hlavného mesta Prahy. Vďaka simultánnemu tlmočeniu je dokonca dostupné aj tým, ktorí neovládajú angličtinu.

S ideou uskutočniť takéto podujatie prišiel Václav Havel spolu s laureátom Nobelovej ceny za mier Eliem Wieselom a s podporou japonského podnikateľa a filantropa Yoheia Sasakawu v polovici 90. rokov minulého storočia. Fórum 2000 malo byť pôvodne jednorazovou záležitosťou. Realita však predčila očakávania, a tak sa medzičasom uskutočnilo už jubilejné desiate podujatie s týmto názvom. Nie síce už v honosných priestoroch Pražského hradu a s citelne redukovaným rozpočtom i o niečo menším záujmom médií, ale naďalej s účasťou duchovných *celebrít* sú-

časného sveta a s tým istým poslaním, ako prvý ročník (1997): identifikovať a pomenovať kľúčové problémy súčasného sveta a prostredníctvom medzikultúrneho a medzináboženského dialógu sa pokúšať hľadať východiská z nich.

Pravidelnou súčasťou podujatia sú aj medzináboženské meditácie v niektorom z pražských chrámov a v snahe podporiť uvažovanie o globálnych problémoch medzi mladou generáciou vzniklo a úspešne sa rozvíja študentské Fórum 2000. Spomedzi paralelných podujatí možno uviesť verejné diskusie s vybranými účastníkmi Fóra, ktoré zvykne organizovať česká STUŽ.

Ambíciou prvých piatich ročníkov konferencie Fórum 2000 bolo mapovať globalizačné procesy s ich pozitívnymi, ako aj negatívnymi stránkami v čoraz väčšom vzájomne prepojenom svete. Séria takto zameraných podujatí kulminovala r. 2001, mesiac po teroristických útokoch 11. septembra 2001, prijatím Pražskej deklarácie. Deklarácia

náboženstiev či regiónov, otázky životného prostredia ani v tomto kontexte nezostávali bokom. Svedčí o tom o. i. kvalitne obsadený workshop na tému *Voda na Strednom východe*, ktorý bol jedným z hlavných sprievodných podujatí r. 2006. Voda však nie je len environmentálnym, zdravotným či surovinovým problémom, ale stáva sa aj problémom politickým a strategickým, od jeho uspokojivého riešenia bude čím ďalej viac závisieť aj charakter vzájomného spolužitia.

O predošlých ročníkoch konferencie Fórum 2000 sme referovali na stránkach *Životného prostredia*, preto sa dnes zmeriame najmä na dva posledné.

Fórum 2000 sa r. 2005 vrátilo k pôvodnému cieľu vytvoriť platformu na diskusiu o aktuálnych otázkach smerovania našej civilizácie. Konalo sa pod názvom *Naša globálna koexistencia: výzvy a nádeje pre 21. storočie*. Po rozpade bipolárneho poriadku svet čelí výzve nájsť nový modus koexistencie medzi národmi, geopolitickými regiónmi, kultúrami a náboženstvami. Hostiteľ Václav Havel v úvode skromne konštatoval, že si nerobí ani najmenešie ilúzie o tom, že podujatia na spôsob konferencií Fórum 2000 dokážu podstatným spôsobom zmeniť svet k lepšiemu, avšak vzápätí dodal: „Napriek tomu, cieľom našich opakovaných pražských konferencií je znova a znova artikulovať a opísať nebezpečenstvá, ktorým čelia obyvatelia rôznych miest, regiónov, kontinentov, ako aj sveta ako celku. Len dobré pochopenie týchto nebezpečenstiev nám umožní vyvinúť adekvátne modely správania, novú hierarchiu hodnôt a ciele a následne vytvoriť globálne regulatívy, dohovory a inštitúcie s novým duchom a zmyslom.“

A Yohei Sasakawa ho doplnil, že doterajšie konferencie od r. 1997 sa zaoberali otázkami súvisiacimi s globalizáciou z rôznych aspektov: ekonomického, politického, sociálneho i environmentálneho. Mohutná vlna

globalizácie má nielen početné prínosy, ale aj celý rad negatívnych dôsledkov, ako je napríklad nespravodlivá distribúcia bohatstva a príležitostí. V svetle tejto situácie sa Fórum 2000 snaží čeliť výzve humanizovať proces globalizácie. Široké spektrum aktívnych účastníkov konferencie a ich pohľadov sa môže stať dôležitou silou pri tvorbe nových noriem a etiky globalizácie.

Podľa názoru politológa a znalca nášho regiónu, Jacquesa Rupnika, keď sa v polovici 90. rokov minulého storočia začali konať podujatia Fórum 2000, dominantným očakávaním sveta po skončení studenej vojny vo vzťahu ku globalizácii bolo to, že otvorenie hraníc bude znamenať viac obchodu, väčší hospodársky rast, čo zároveň prinesie viac demokracie a väčšiu úctu k ľudským právam. Ďalej povedal: „Môžete protestovať, že je to príliš zjednodušujúce, ale myslím si, že toto desaťročie, najmä po 11. septembri, nám ukázalo aj odvrátenú tvár globalizujúceho sa sveta, sveta narastajúcich hrozieb, nacionalistických tlakov a ná-

boženských schiziem, ktoré nás nútia vrátiť sa k základným otázkam, o ktorých sme tu diskutovali na prvých Fórach 2000: čo sú zdroje koexistencie a neznášanlivosti medzi kultúrami a civilizáciami, na čom stavajú a čo legitimizuje univerzalistické modernizačné projekty a k čomu vedie kontrastný a konfliktný prístup médií, percepčujúcich a zobrazujúcich tieto záležitosti?“

Václav Havel zosumarizoval svoje dojmy slovami: „Rád by som zdôraznil dve veci. Počúvajúc príspevky prednesené na Fóre 2000 si opäť a opäť uvedomujem, že jednou z najdôležitejších podmienok dobrej budúcnosti je postaviť sa ... proti všetkým druhom posadnutosti – či už nacionalistickej, alebo náboženskej, alebo posadnutosti bohatstvom. Globalizácia potrebuje získať svoj duchovný, kultúrny, morálny a ľudský rozmer, resp. potrebuje prehĺbiť tieto rozmery, lebo inak to s nami zle dopadne.“

Desiaty ročník Fóra 2000 sa konal 9. – 10. októbra 2006 v reprezentačných priestoroch Žofínskoho paláca na Slovanskom ostrove

v Prahe. Pozvanie prijalo viac ako 50 prominentných delegátov vrátane bývalého generálneho tajomníka OSN Boutrusa Boutrusa Ghaliho, Dalajlámu, jordánskeho princa Hasana bin Talala, bývalej írkej prezidentky Mary Robinsonovej, laureáta Nobelovej ceny Elieho Wiesela, poľského politika a mysliteľa Bronislaw Geremeka, či renomovaného britského sociológa a popredného odborníka na problematiku globalizácie, Zygmunta Baumana.

Program prvého dňa mal motto *Dilemy globálneho spolužitia*. O tejto téme sa diskutovalo v rámci jednotlivých panelov, ktoré sa týkali rôznorodosti svetových kultúr, ideológií a náboženstiev, dilemy, či demokracia predstavuje skutočne globálne použiteľné riešenie, ale aj o problematike ľudských práv v súčasnom svete.

Konferenciu otvoril už tradične Václav Havel. V úvodnom vystúpení o. i. povedal:

„Spoločným cieľom účastníkov konferencií Fórum 2000 – popredných svetových osobností pôsobiacich v rôznych oblastiach ľudskej činnosti – je odhalovať súvislosti medzi jednotlivými veľkými témami súčasného sveta a hľadať cesty k riešeniu, či ešte lepšie k predchádzaniu najväčším hrozbám, pred ktorými stojí dnešné ľudstvo. Táto oba-

va o osudy ľudstva je o to legitímnejšia, o čo aktuálnejšie je prepájanie rôznych častí sveta a o čo rýchlejšie rastie závislosť jednej časti sveta od druhej.“ V kulorároch i v médiách asi najviac rezonovalo Havlovo volanie po hľadaní „morálneho minima“ spoločného pre všetky kultúry a civilizácie.

Na konferencii sa vystriedalo mnoho renomovaných rečníkov, viacerí z nich nadviazali na výzvu Václava Havla poukazom na stále aktuálny význam silných morálnych princípov, a najmä ich uplatňovania v každodennom živote. Asi najviac pozornosti upútala charizmatická osobnosť Dalajlámu. Domnievam sa, že nielen preto, že je duchovným vodcom jedného z najstarších a najdôležitejších svetových náboženstiev, ani pre jeho pohnutý osud exulanta, ktorý však celý život zostáva spätý s rodným Tibetom, ani pre tradičný odev, ktorému zostáva verný, ale aj, a to azda najmä, pre obdivuhodnú kombináciu skromnosti a bezprostrednosti, dôstojnosti a zmyslu pre humor.

Dalajláma bol prominentným rečníkom aj na medzináboženskom stretnutí *Riziká globalizácie – poskytnú náboženstvá riešenia, alebo sú súčasťou problému?*, ktoré predstavovalo hlavnú náplň druhého dňa desiateho ročníka konferencie Fórum 2000.

Spolu s profesorom Tomášom Halíkom, prezidentom Českej kresťanskej akadémie, boli hlavnými postavami záverečnej medzináboženskej meditácie v kostole sv. Salvátora.

V zadaní, ktoré pripravil prípravný výbor pre diskutujúcich, sa konštatovalo, že v diskusiách o povahe súčasného sveta sa často uvádzajú dve hrozby. Na jednej strane je to fundamentalizmus, fanatizmus, xenofóbia a ideologicky motivovaný terorizmus, na druhej strane konzumerizmus, pôžitkárstvo, masová kultúra, cynický pragmatizmus a prospechárstvo. Nasledovali otázky:

- Sú uvedené hrozby reálne? Zapríčinili tieto hrozby aktivity špecifických skupín s odlišnými kultúrnymi koreňmi, ktoré demonizujú ostatných a vytvárajú tak umelý obraz nepriateľa?
- Aké riešenie tvárou v tvár k týmto hrozbám ponúkajú hlavné svetové náboženstvá?
- Ako možno uchrániť náboženskú vieru pred skupinami hlásajúcimi násilie a intoleranciu?
- Ako možno presvedčiť zástancov sekulárnej podoby sveta, že sa v náboženstvách nachádza kľúč k budúcnosti ľudstva?
- Čo môžu svetové náboženstvá urobiť preto, aby sa proces globalizácie nezmenil na „stret civilizácií“?

Aj keď v hľadaní odpovedí na tieto otázky odznelo veľa múdreho a podnetného, očakávať jednoznačné a definitívne odpovede na ne by bolo nereálne. Dôležité je, že tieto myšlienky z úst predstaviteľov svetových náboženstiev odzneli a že odzneli v duchu absolútnej tolerancie a vzájomného rešpektu. Už len to je významný signál a nasledovaniashodný príklad pre ostatných svetových náboženských lídrov. Kto chce počuť a pochopiť význam a zmysel pražských posolstiev určite odchádzal z konferencie Fórum 2000 bohatší.

Mikuláš Huba

Foto: autor